

Binnenkijken.

bij Marsha Plotnitsky

Door Koos de Wilt, No. 6, September 2022

The Merchant House houdt zich bezig met projecten die kunstenaars met hun werk bij de 'common viewer' moeten brengen, aldus de oprichter, voormalig zakenbankier Marsha Plotnitsky (°1956). De bevlogen artistiek directeur gunt COLLECT een kijkje in het schitterende 17e-eeuwse pand aan een Amsterdamse gracht.

The Merchant House, gelegen aan de Herengracht in Amsterdam.

Sinds The Merchant House zijn deuren opende in 2013 heeft Marsha Plotnitsky, de oprichter en artistiek directeur van dit kunstplatform in een markant grachtenpand, meer dan dertig speciale projecten met hedendaagse kunst samengesteld en tal van privécollecties opgebouwd voor haar publiek. Maar de galerie is slechts een deel van haar gelaagde biografie. Nadat ze ooit haar geboorteplaats Sint-Petersburg was ontvlucht, zwierf Plotnitsky over de wereld voordat ze op de Herengracht in Amsterdams een thuis vond. Na haar afstuderen aan de Wharton School van de Universiteit van Pennsylvania was zij twintig jaar lang actief op Wall Street, lange tijd als managing director van de prestigieuze investeringsbank Donaldson, Lufkin & Jenrette in New York. Die wereld liet ze in 2000 achter zich om zich bezig te gaan houden met kunst. "Nog meer bezig te houden", corrigeert Plotnitsky. "Want ik heb mij altijd geïnteresseerd voor kunst, al sinds mijn twaalfde. Ik volgde een bacheloropleiding in linguïstiek en deed in New York al veel met kunst. Ik heb niet de belangstelling van de verzamelaar, ben meer geïnteresseerd in het emotionele en sociale. Voor de opkomst van het internet kon ik mijn twee professionele werelden ook apart houden: overdag de wereld van business en daaromheen die van de kunst."

KUNST VAN EEN KOOPMAN

Buiten hangt de *Vlag van Compassie*, dat als onderdeel van een conceptueel kunstwerk van Rini Hurkmans een symbool van mededogen voorstelt, een vlag voor en

van iedereen. Het pand biedt ook ruimte voor iedereen. De expositieruimtes van The Merchant House bevinden zich op de bel-etage in het grachtenpand in de buurt van de Dam. Aan de grachtzijde hangt een steeds wisselende expositie en aan de achterkant van het lange pand vind je onder meer een enorme vleugel, een marmeren schouw en een achttiende-eeuwse plafondschildering. Het is een context waar de hedendaagse kunst verrassend goed tot zijn recht komt, een plek waar het interieur en de wisselende exposities beide aan gelaagdheid winnen. Kunst in het huis van een koopman. En zo is het ook bij de voormalig zakenbankier, nu kunst-curator Marsha Plotnitsky: "The Merchant House is vooral een plek waar kunstenaars, kunstliefhebbers, kopers en belangstellenden elkaar kunnen ontmoeten voor lezingen, recitals en tentoonstellingen. Ik presenteer kunstenaars die ik meestal al heel lang ken, door wier werk ik geraakt ben en voor wie ik een zo breed mogelijk podium probeer te vinden. Inmiddels heb ik een databestand van zo'n drieduizend mensen die ik op de hoogte houd van de activiteiten van het platform."

‘De taal van beeldende kunst is te vergelijken met die van engelen. Engelen begrijpen elkaar zonder woorden’

Artistiek directeur Marsha Plotnitsky in The Merchant House.

De 18e-eeuwse stijlkamer, met een plafondschildering van Jacob de Wit (1695-1754).

‘The Merchant House bedruipt zichzelf. Wat er wordt verdiend investeer ik in het programma van lezingen, recitals, boeken, brochures en tentoonstellingen’

CREATIEVE ERVARING

De liefde bracht haar ruim twintig jaar geleden naar Nederland, waar ze zich met haar toenmalige partner, een kunstschilder, vestigde in het landelijke Friesland waar hij kon schilderen en zij kunst studeerden. Omdat het wat te stil was op het platteland, verhuisden ze na een tijdje naar de hoofdstad waar ze een uitgewoond koopmanshuis aan de gracht betrokken. Daar ging Plotnitsky kunst brengen. “Ik wilde iets anders doen dan het runnen van een standaard kunsthandel”, verklaart ze. “Het gaat bij mij om de *common viewer*, zoals Virginia Woolf in haar essaybundel *The Common Reader* het noemde. Woolf schreef voor de gewone lezer, niet voor li-

teratuurcritici. Het gaat mij om de creatieve ervaring van het publiek. The Merchant House bedruipt zichzelf. Wat er wordt verdiend investeer ik in het programma van lezingen, recitals, boeken, brochures en tentoonstellingen.”

Wat zijn de criteria voor de keuze van kunstenaars? Plotnitsky: “Het gaat mij bij kunst om wat je emotioneel ervaart, zonder woorden. Zoals bij muziek, iets wat je maar moeilijk kunt uitleggen in woorden. Iets wat je kunt ervaren in de paar seconden dat je naar een kunstwerk kijkt, en daarna nog een keer en nog een keer. Daarna komt het denken. Ik ben mij met kunst bezig gaan houden in de jaren zeventig, toen conceptuele kunst in de mode was. Daarin ging het vaak over woorden. Taal is mensenwerk. Bij mij gaat het eerder om de taal die beeldende kunst brengt en die te vergelijken is met de taal van de engelen. Engelen begrijpen elkaar zonder woorden. Ik werk graag met kunstenaars die al langer bezig zijn en het verdienen meer in contact te komen met het publiek. Het moet gaan om een *personal commitment* en een *body of work*. Dat kan van alles zijn, van fotografie en figuratieve of abstracte schilderkunst tot digitale kunst. Voor de kunstenaars met wie ik werk organiseer ik een tentoonstelling, breng ik mensen samen en maak ik ook vaak een publicatie. Ik breng kunstenaars niet altijd naar beurzen, maar toch blijven ze hier en helpen wij ze om andere galeries te vinden.”

INTERACTIE

Het gaat Plotnitsky om de ervaring. En het mooie is dat kunst iets doet met de omgeving van het barokke pand en visa versa. “Het gelaagde, het ambigue van die interactie interesseert mij”, zegt ze en wijst naar het plafond en naar de kunst aan de muur. “Het mooie is dat het achttiende-eeuwse plafondschilderij met de lijst eromheen inspeelt op wat de Italiaanse kunstenaar Pino Pinelli doet als hij zich afvraagt wat de functie is van lijsten in de kunst. In september komen hier metalen bollen te liggen van Leo Vroegindewij. Ze gaan een vluchtige relatie aan met de ruimte en de beschouwer. Allemaal zonder woorden.”

The Merchant House opent het seizoen 2022/23 met de groepsexpositie *New Photography and the Ephemeral*, rondom het genoemde werk *Ephemeral Projects* van Leo Vroegindewij. Zijn installatie in de 18e-eeuwse stijlkamer plaatst de bezoe-

‘Kunst kan individuele mensen raken en kracht geven. In het contact met kunst en kunstenaars kan dat soms ontstaan en ons leven verrijken’

ker in het hart van de tentoonstelling. We zien niet alleen de plafondschildering van Jacob de Wit, maar ook onszelf in de glanzende bollen die hij over de vloer heeft verspreid: de kunst weerspiegelt het leven en het leven de kunst. De groepstentoonstelling bevat, met een knipoog naar de fotomanifestatie Unseen Amsterdam (15-18 september), werken met een fotografische insteek: naast foto's ook sculpturen,

schilderijen en installaties van Zhu Hong, Sylvie Bonnot en André de Jong. Verrassend werk met het vluchtige als thema en de kans om nieuwe mogelijkheden in de fotografie te verkennen.

De ooit uit Rusland gevluchte Plotnitsky is zeer betrokken bij wat er nu gebeurt in Oekraïne, maar is bescheiden over wat kunst aan de situatie kan doen. “Kunst kan individuele mensen raken en kracht geven”, zegt ze. “In het contact met kunst en kunstenaars kan dat soms ontstaan en ons leven verrijken. We moeten niet méér verlangen van kunst dan wat zij kan brengen. En daarmee worden we tot actie aangezet in ons leven. Dat is genoeg.”

BEZOEKEN

New Photography and the Ephemeral

The Merchant House, Amsterdam

www.merchanthouse.nl/

15-09 t/m 13-11

Leo Vroegindewij, *Ephemeral Projects*, hoofdininstallatie in de tentoonstelling *New Photography and the Ephemeral*. Foto: Arjen Veldt, in opdracht van The Merchant House.